

LAPSIIN JA NUORIIN KOHDISTUVAT RAJOITUSTOIMET

Hallituksen muistiossa *Suuntaviivat covid-19-epidemiaan liittyvien rajoitustoimien ja -suositusten hallitulle purkamiselle* sekä voimassa olevassa hybridistrategian toimintasuunnitelmassa on korostettu lapset ja nuoret ensin -periaatetta. Toimintasuunnitelmassa todetaan, että erityisesti lasten ja nuorten sekä toimintakyvyltään rajoittuneiden väestöryhmien terveydellisiä, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia edistävään toimintaan kohdistettujen merkittävien rajoitusten osalta on syytä käyttää tarkkaa harkintaa ja arvioida toimenpiteiden vaikutuksia laaja-alaisesti.

Myös sosiaali- ja terveysministeriön antamassa ohjauksessa toimivaltaisille viranomaisille on korostettu lapset ja nuoret ensin -periaatteen toteuttamista toimintasuunnitelman toimeenpanossa. Tämän lisäksi ohjauksessa on todettu, että huomiota tulee kiinnittää myös muiden sellaisten ryhmien tilanteeseen, joiden arvioidaan kärsineen rajoituksista eniten.

YK:n lasten oikeuksien sopimuksen 3 artiklan mukaan kaikissa julkisen hallintoviranomaisten toimissa, jotka koskevat lapsia, on otettava huomioon lapsen etu.

Sosiaali- ja terveysministeriö korostaa lapset ja nuoret ensin -periaatetta ja sen konkretisoimista rajoitustoimien käytössä ja rajoitustoimien oikeasuhtaisuus- ja välttämättömysharkinnassa siten, että lapsiin ja nuoriin kohdistuvia rajoitustoimia pyritään välttämään ja niitä käytetään viimesijaisesti vasta, jos se on aivan välttämätöntä. Rajoitustoimia tulisi arvioida myös lapsen edun ja sen ensisijaisuuden näkökulmasta ja sitoa tämä pohdinta välttämättömyshedellytyksen ja oikeasuhtaisuuden arviointiin.

Ottaen lapset ja nuoret ensin –periaate konkreettisesti huomioon voidaan esimerkiksi hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaisissa yleisötilaisuuksissa sekä tilojen käyttöä koskevissa rajoituspäätöksissä rajata lapset ja nuoret käyttäjäryhmänä rajoitustoimen ulkopuolelle ja viestiä tästä aktiivisesti. Jos lapsiin ja nuoriin on alueellisen tai paikallisen epidemiatilanteen vuoksi välttämätöntä kohdistaa rajoituksia viimesijaisena toimenä, rajoitukset tulisi kohdentaa alueellisesti hyvin paikalliseksi (esim. työssäkäynti- ja asiointialue) sekä ajallisesti mahdollisimman lyhytkestoiseksi. Toimista tulisi luopua, jos käy ilmeiseksi, ettei niillä saavuteta haluttua tarkoitusta.

Vaikka rajoitustoimia pyritään poikkeustilanteita lukuun ottamatta välttämään, on tarpeellista korostaa muiden terveysturvallisten toimintatapojen noudattamista lasten ja nuorten harrastus- ja muussa toiminnassa. Tällä viitataan esimerkiksi siihen, että oireisena ei tule osallistua toimintaan.

Ministeriön suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia. Laissa erikseen säädettyjä soveltamisedellytyksiä tulee aina noudattaa.

Tartuntatautien torjunta on valtakunnan lainsäädäntövallan alaa myös Ahvenanmaalla, mutta itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan nojalla maakunta huolehtii tartuntatautien torjuntaan liittyvistä tehtävistä Ahvenanmaalla.

Kansliapäällikön sijaisena
osastopäällikkö

Kari Hakari

johtaja

Eveliina Pöyhönen

Jakelu

Kunnat, sairaanhoitopiirit ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueet
Ahvenanmaan maakunta
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Aluehallintovirastot
Valvira

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysministeri Sarkkinen
Perhe- ja peruspalveluministeri Kiuru
Valtiosihteeri Mäkipää
Valtiosihteeri Ruuth
Opetusministeri Andersson
Tiede- ja kulttuuriministeri Kurvinen
Liikenne- ja viestintäministeri Harakka
Pääministerin erityisavustaja Niemi
Kansliapäällikkö Lehikoinen
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö/VKO
Oikeusministeriö
SM/poliisiosasto
Poliisihallitus
Liikenne- ja viestintävirasto